

Miljö- och konsumentnämnden

Remiss: Bidra till en strategi för en fossilfri transportsektor

Yttrande till Energimyndigheten

Sammanfattning

Energimyndigheten bjuder in till öppet forum och efterfrågar skriftliga bidrag inför uppdraget att ta fram en strategi för omställningen av transportsektorn till fossilfrihet. Detta är en del i ett uppdrag från Miljö- och energidepartementet.

Miljöförvaltningen ser mycket positivt på att regeringen beslutat att ta fram en strategisk plan för omställning till en fossilfri transportsektor. Borås Stad arbetar strategiskt för att bidra till omställningen. Arbetet måste öka i omfattning både på lokal och nationell nivå om vi tillsammans ska kunna förändra färdmedelsfördelningen.

Borås Stad är medlem i föreningen Klimatkommunerna. Föreningen yttrade sig över Näringsdepartementets remiss av utredningen ”Fossilfrihet på väg SOU 2013:84”. I detta remissvar efterlystes bland annat ett tydligare fokus på hur den totala trafikmängden som helhet ska minska, inte bara effektiviseras ur energi- och klimatsynpunkt. Fler mobility managementåtgärder, det vill säga mjuka åtgärder för att påverka resan innan den börjar, efterfrågades särskilt. Se remissvaret i sin helhet: <http://www.klimatkommunerna.se/PageFiles/1717/N2014-7434-E%20Klimatkommunernas%20remissvar%20fossilfrihet%20p%c3%a5%20v%c3%a4g.pdf>

Utöver detta vill vi se ett ökat nationellt och regionalt arbete med:

- Forskning och kunskapsspridning om hur infrastruktursatsningar på väg ska kunna begränsas eller ske på ett sätt som inte tar udden av mobility management satsningar.
- Att skapa långsiktig finansiering av regionala verksamheter som arbetar med konkret åtgärdsarbete inom mobility management så arbetet inte behöver vara beroende av att kommunerna hinner söka projektmedel.
- Att sammanföra icke-kommunala aktörer för innovation och utveckling av exempelvis tjänster inom mobility managementområdet eller pilotprojekt i kommunerna.

Miljöförvaltningen

- Att ta fram statistik över färdmedelsfördelning så att kommunerna slipper göra tillköp till den nationella resvaneundersökningen eller särskilda utredningar för att få tillgång till denna statistik på kommunal nivå.
- Fortsatt metodutveckling och samhällsekonomisk analys av mobility managementarbete.
- Att erbjuda kompetensutveckling om möjligheterna med mobility management för planerare och näringslivet.

Förslag till beslut

Miljö- och konsumentnämnden översänder förvaltningens tjänsteskrivelse som sin egen till Energimyndigheten.

Ärendet

Energimyndigheten bjuder in till öppet forum och efterfrågar skriftliga bidrag inför uppdraget att ta fram en strategi för omställningen av transportsektorn till fossilfrihet. Detta är en del i ett uppdrag från Miljö- och energidepartementet. Det som efterfrågas är synpunkter gällande:

- Områden som särskilt bör prioriteras.
- Identifierade hinder och utmaningar.
- Pågående aktiviteter som behöver beaktas.
- Förslag på regelförenklingar.
- Förslag på specifika styrmedel, uppdrag eller lagstiftning.

Miljöförvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen ser mycket positivt på att regeringen beslutat att ta fram en strategisk plan för omställning till en fossilfri transportsektor. Borås Stad arbetar strategiskt för att bidra till omställningen. Arbetet måste öka i omfattning både på lokal och nationell nivå om vi tillsammans ska kunna förändra färdmedelsfördelningen.

Områden som särskilt bör prioriteras

För att få en förändrad färdmedelsfördelning krävs att större satsningar görs på hållbara transportslag och mobility management än på väg.

- Borås Stad har tidigare yttrat sig över den regionala planen för transportinfrastruktur. Där lyftes vikten av satsningar på järnväg, väg, kollektivtrafik, cykling och gods på järnväg upp.
- Staden är också medlem i föreningen Klimatkommunerna. Föreningen yttrade sig över Näringsdepartementets remiss av utredningen ”Fossilfrihet på väg SOU 2013:84”. I detta remissvar efterlystes bland annat ett tydligare fokus på hur den totala trafikmängden som helhet ska minska, inte bara effektiviseras ur energi- och klimatsynpunkt. Fler mobility managementåtgärder, det vill säga mjuka åtgärder för att påverka resan innan den börjar, efterfrågade särskilt. Se remissvaret i sin helhet:
<http://www.klimatkommunerna.se/PageFiles/1717/N2014-7434-E%20Klimatkommunernas%20remissvar%20fossilfrihet%20p%c3%a5%20v%c3%a4g.pdf>

Hinder och utmaningar

- Hur verkställs de nationella besluten genom en målstyrd planering istället för dagens prognosstyrda?
- En omställning till fossilbränslefri transportsektor tar tid. Det kräver en basverksamhet och kontinuitet som inte enbart baseras på projektbidrag. De personella resurserna att genomföra konkreta åtgärder eller att samordna andra tänkbara aktörer är begränsade på kommunal nivå. De ansvarar ofta för flera frågor. Det innebär att det inte alltid finns tid för den lokala resursen att söka de tillsatta bidragen.
- Allt mer tid går från strategisk planering till detaljplanearbete när fler bostäder ska tas fram fort. Det innebär att mobility managementåtgärderna i samband med den fysiska planeringen kan få stå åt sidan om inte kraftfulla parkeringstal, trafikstrategier och cykelplaner finns antagna i kommunen.
- Den totala mängden styrdokument är stor i kommunerna liksom på nationell nivå. Hur samordnas dessa i större utsträckning med fortsatt styrning åt en fossilfri transportsektor?
- Nationella mobility managementkampanjer har diskuterats. Hur gör man dessa målgruppsinriktade?

Förslag på specifika styrmedel, uppdrag eller lagstiftning

Ökat nationellt och regionalt arbete kan ske inom följande områden:

- Forskning och kunskapsspridning om hur utbyggnation av väginfrastruktur, kringleder ska kunna begränsas eller ske på ett sätt som inte tar udden av mobility managementsatsningar. Trots ambitioner kring förtätning – som skulle minska resesträckorna med bil, ser vi ett behov av ytterligare väginfrastruktur för att klara framtidens trafik. Ökad väginfrastruktur kan öka trafikmängderna. Risken är att färdmedelsfördelningen inte ändras i önskad utsträckning utan att den i bästa fall kompenserar för den ökade trafik vägprojekten ger.
- Att skapa långsiktig finansiering av regionala verksamheter som arbetar med konkret åtgärdsarbete inom mobility management så arbetet inte behöver vara beroende av att kommunerna hinner söka projektmedel.
- Att sammanföra olika aktörer som exempelvis bilpoolsföretag, byggbranschen, regioner, kollektivtrafikoperatörer och företagarföreningar för innovation och utveckling av exempelvis tjänster inom mobility managementområdet eller pilotprojekt i kommunerna.
- Skapa korta och kärnfulla sammanfattningar och checklistor utifrån de nationella och regionala styrdokumentens viktigaste punkter som kan lyftas in i lokala styrdokument och handlingsplaner som spelregler för det lokala arbetet i den mån det är lämpligt. Samla underlaget på ett och samma ställe så det är lätt att hitta.
- Problematisera och utred vad det skulle innebära att styra mot uppsatta mål istället för prognoser exempelvis i arbetet med fysisk planering och i detaljplanearbetet. Ett exempel är vid olika typer av utredningar där trafiksiffrorna räknas fram.

- Genom att regelbundet ta fram statistik över färdmedelsfördelning för kommunal nivå genom en resvaneundersökning. Att göra tillköp på den nationella resvaneundersökningen eller upphandla särskilda utredningar för att få tillgång till denna statistik är något som kommunerna idag har svårt att hinna med. Dessutom saknas ofta medel. Statistiken utgör dock ett viktigt underlag för att prioritera rätt åtgärder på lokal nivå. Genom att tillgängliggöra detta skapas också jämförbara underlag kommuner emellan.
- Låt nationella myndigheter beräkna restidskvoter mellan viktiga regionala och lokala målpunkter och knutpunkter att tillhandahålla som ett planeringsunderlag om inte detta redan finns.
- Fortsatt metodutveckling och analys om effekter av mobility managementprojekt. Bistå med den samhällsekonomiska analysen av arbetet. Resurser saknas för detta på lokal nivå.
- Erbjud kompetensutveckling om mobility management och gröna resplaner genom exempelvis Länsstyrelsens delregionala träffar för fysisk planering eller regionala nätverk men också gentemot näringslivet.
- Att utreda om krav på gröna resplaner, kan ställas på näringsliv, kommuner och statlig sektor. Vid externa köpcentra och arbetsplatser kan gröna resplaner bidra till att fler åker kollektivt, cyklar och går istället för att ta bilen.
- En satsning på att öka andelen resfria möten.

Borås Stads arbete för omställning

Energimyndigheten efterfrågar också pågående aktiviteter som behöver beaktas. Borås Stad arbetar för närvarande med revideringar av strategiska styrdokument som rör översiktsplanering, parkeringsnorm, miljömål och cykelinfrastruktur. En trafikstrategi är framtagen men inte antagen. De senaste åren har fotgängare prioriterats framför bilister i delar av stadskärnan. Internt sker styrning mot fossilbränslefria resor genom bland annat arbete med klimatkompensation. En Energi- och klimatstrategi är nyligen antagen och pekar ut strategier för att styra mot en fossilfri fordonsflotta.

<http://www.boras.se/download/18.499cdee21538963cd3f57af7/1458552081355/Energi-+och+klimatstrategi+-+strategi+20151015.pdf>. Samverkan har påbörjats

regionalt kring mobility managementfrågorna. Ett arbete som på sikt behöver skalas upp för att ge effekt. Exempel på detta är ett projekt om gröna resplaner för företag

<http://www.vgregion.se/sv/Ovriga-sidor/Hallbart-resande-vast/Projekt-och-koncept/Grona-resplaner/>. Staden medverkar också via VINNOVA finansierat

projekt *Innovationsplattform Borås* till pilotprojekt som syftar till att ta fram nya lösningar för minskat bilberoende avfallssystem

<http://www.innovationsplattformboras.se/pilotprojekt-31837873>

Utöver detta har staden sökt statligt stöd för att främja hållbara stadsmiljöer för att utöka de påbörjade satsningarna för att öka framkomligheten för kollektivtrafiken.

Datum
2016-05-02

Dnr
2016-001520

Bilaga

Beslut skickas till

Energimyndigheten
Kommunstyrelsen